

מניעה ואבחון מוקדם של

סרטן

המעיי הגס

תודתנו נתונה **לפרופ' זוהר לוי**, יו"ר החוג לממאירות במערכת העיכול ותסמונות סרטן באיגוד לגסטרואנטרולוגיה, ומנהל **השירות** לגילוי מוקדם של סרטן המעי הגס ומשפחות בסיכון, המרכז הרפואי רבין-בילינסון, על כתיבת עלון מידע זה.

התכנים המופיעים בחוברת זו נועדו לספק מידע בלבד ואינם בגדר עצה רפואית, חוות דעת מקצועית או תחליף להתייעצות עם מומחה בכל תחום. במקרה של בעיה רפואית כלשהי יש לפנות לרופא/ה.

מחלקת הסברה והדרכה, האגודה למלחמה בסרטן (ע"ר)
טל. 03-5721677, פקס. 03-7322780 info@cancer.org.il
© כל הזכויות שמורות, האגודה למלחמה בסרטן (ע"ר).

יולי 2016

תוכן עניינים:

- 4..... מהו סרטן המעי הגס
- 5..... גורמי סיכון
- 7..... כיצד ניתן למנוע את סרטן המעי הגס
- 8..... בדיקות סריקה
- 10..... חשיבות הערנות לסימנים ולתסמינים של סרטן המעי הגס
- 11..... הנחיות לגילוי מוקדם
- 12..... מערך התמיכה והסיוע של האגודה למלחמה בסרטן

מהו סרטן המעי הגס?

סרטן אשר מתחיל במעי הגס או ברקטום (חלחולת).

כיצד נוצר סרטן המעי הגס?

פעמים רבות סרטן מתפתח כאשר תאים באזור מסוים במעי מתחילים להתחלק בצורה מהירה ולא מבוקרת. בתחילה נוצרים שינויים טרום-סרטניים (דיספלזיה) ולאחר מכן הם הופכים לסרטניים.

השינויים הטרומ-סרטניים יכולים להיראות כגושים קטנים ועגולים (פוליפים) או שטוחים.

נתונים סטטיסטיים על סרטן המעי הגס

- סרטן המעי הגס והחלחולת הוא הסרטן השני בשכיחותו (לאחר סרטן השד בנשים, וסרטן הערמונית בגברים). מדי שנה מאובחנים בישראל כ-3,200 חולים בסרטן המעי הגס והחלחולת.
- הסיכון של אנשים בסיכון רגיל לחלות בסרטן המעי הגס הוא כ-4.5%.
- מכלל התמותה ממחלות הסרטן, סרטן המעי הגס הוא גורם המוות השני בשכיחותו, הן ביהודים והן בערבים ובשני המינים (גברים ונשים). אבל אין זה חייב להיות כך - גילוי מוקדם מאפשר לאתר פוליפים בשלב טרום ממאיר, או לגלות גידול סרטני בשלב מוקדם וכך למנוע את התפתחות הסרטן ו/או להעלות את סיכויי הריפוי.

גורמי סיכון

קיימים גורמים אשר מעלים את הסיכון לחלות בסרטן, אבל חשוב להדגיש שגם ללא גורמי סיכון ידועים אפשר לחלות בסרטן המעי הגס. הסיכון עולה כאשר קיימים הגורמים הללו:

- **השמנה וסוכרת מסוג 2.**
- **עישון** - אנשים מעשנים או אנשים שעישנו בעבר נמצאים בסיכון מוגבר לחלות במספר ממאירויות, כולל סרטן של המעי הגס.
- **גיל** - הסיכון עולה עם העלייה בגיל. לכן מקובל להתחיל את הסקירה לסרטן המעי הגס בגיל 50.
- **פוליפים** - כאשר קיים פוליפ מסוג אדנומה, במיוחד אם הוא גדול או שהכיל אלמנטים אגרסיביים (High grade dysplasia). כמו כן, הסיכון עולה ככל שהגיל שבו התגלה הפוליפ צעיר יותר או במקרה שהתגלו פוליפים אחדים.
- **ממאירות קודמת** - הסיכון גבוה יותר לאדם אשר חלה בעבר בסרטן המעי הגס או הרחם או הקיבה או הלב לב או אגן הכליה.
- **מחלת מעי דלקתית** - חולים במחלת מעי דלקתית (קרונ או קוליטיס) נמצאים בסיכון מוגבר. הסיכון גבוה יותר אם יש גם מחלת דרכי מרה (PSC), והוא עולה ככל שעוצמת הדלקת גבוהה יותר, ככל שמשך זמן המחלה ארוך יותר ואם קיימים ממצאים במעי המעידים על נזק.
- **סרטן במעי או פוליפים שאובחנו בקרובי משפחה** - סיפור משפחתי של ממאירות במעי או פוליפים במשפחה, מעלה באופן משמעותי את הסיכון לחלות בסרטן.

- סיפור משפחתי - כאשר קרוב אחד מדרגה ראשונה (הורים, אחים, ילדים) חלה בסרטן המעי הגס, וכאשר האבחנה נעשתה לאחר גיל 50.
- סיפור משפחתי מוגבר - כאשר מספר אנשים במשפחה חלו בסרטן של המעי או הרחם או הקיבה. חלקם יכולים להיות צעירים מגיל 50 (אבל לא מחייב), ונראה שהמחלה עוברת מדור לדור.
- **מחלה גנטית תורשתית** - אנשים שבמשפחתם או אצלם אובחנה אחת מהתסמונות הגנטיות שידועות כמעלות סיכון לפתח סרטן:
 - מחלת פוליפוזיס משפחתי (Familial adenomatous polyposis) - נגרמת עקב גן אשר עובר בתורשה. במקרים אלו ידוע על פוליפים מרובים (עשרות/מאות) במעי הגס. אנשים אלו נמצאים בסיכון גבוה ביותר לחלות בסרטן המעי הגס (גם בגיל צעיר) וכן בסרטן הקיבה, המעי הדק, בלוטת המגן, גידולי רקמת חיבור מסוג דסמואיד ועוד. מטופלים אלו ובני משפחתם חייבים להיות במעקב צמוד של מרפאות לגילוי מוקדם מגיל צעיר ומרפאות גנטיות לאיתור הגן.
 - תסמונת לינץ' (Hereditary Non Polyposis Colon cancer - HNPCC) - נגרמת עקב גן שעובר בתורשה. לאנשים עם תסמונת לינץ' סיכון גבוה מאוד לפתח ממאירות של המעי והרחם, אך גם מחלות סרטן אחרות, כולל בראש, בקיבה, בבלב, במעי הדק במערכת השתן ובעור. אופייני שהסרטן מופיע בגיל צעיר (אבל לא חייב), וכן שיש גם פוליפים במעי אבל לא רבים מאוד. מאחר והגידולים מופיעים במקרים אלו בגיל צעיר ומתפתחים במהירות, מטופלים אלו חייבים להיות במעקב צמוד של מרפאות לגילוי מוקדם ולעבור בירור גנטי.

- קיימות תסמונות גנטיות נוספות עם סיכון מוגבר לסרטן המעי כגון: PEUTZ JEGHERS, JUVENILE POLYPOSIS, MUTYH ועוד.

מידע נוסף על תסמונות אלה תוכלו למצוא בחוברת 'גנטיקה וסרטן' של האגודה למלחמה בסרטן. לקבלת החוברת ללא תשלום פנו בשיחת חינם ל'טלמידע'® של האגודה למלחמה בסרטן: 1-800-599-995.

כיצד ניתן למנוע את סרטן המעי הגס?

- אורח חיים והרגלים - על סמך המחקרים הקיימים היום, פורסמו המלצות לאורח חיים בריא המיועדות לכלל האוכלוסייה. המלצות אלה מפחיתות את הסיכון לחלות בסרטן המעי הגס והחלחולת, ובמחלות כרוניות אחרות כגון מחלות לב וסוכרת.
- שמירה על תזונה מאוזנת - יש להימנע ממשקל יתר, להרבות באכילת ירקות ופירות טריים, דגנים מלאים, קטניות, דגים ושמן זית, להפחית צריכת בשר אדום ומזון מעובד, מטוגן, מומלח ומשומר. יש להפחית צריכת בשר העשוי על גריל גחלים ולהעדיף שתיית מים על פני משקאות ממותקים.
- הגבלת כמות האלכוהול.
- הימנעות מעישון.
- ניהול אורח חיים פעיל - חשוב להקפיד על פעילות גופנית סדירה ולהימנע מאורח חיים יושבני (ישיבה ממושכת בעבודה, מול טלוויזיה וכו').

לקבלת העלון 'כללים לחיים בריאים והמלצות לאבחון מוקדם של סרטן' פנו בשיחת חינם ל'טלמידע'® של האגודה למלחמה בסרטן
 בטל. 1-800-599-995 או לאתר האגודה:
www.cancer.org.il

- הסרה של נגעים טרום סרטניים - באמצעות הסרה של פוליפים, שהם נגעים טרום-סרטניים, ניתן להפחית באופן משמעותי את הסיכון להתפתחות סרטן המעי הגס.
- מחקרים הוכיחו שהשתתפות בתוכנית מסודרת של בדיקה לגילוי דם סמוי בצואה אחת לשנה מגיל 50, מפחיתה באופן משמעותי את הסיכון לסרטן ובוודאי שאת הסיכון לתמותה מסרטן המעי הגס (כאשר הגילוי הוא בשלב ראשוני ללא גרורות).
- באנשים עם סיכון מוגבר ניתן לזהות את קיומה של תסמונת משפחתית. חשוב לבצע בדיקות לקיום הגן במשפחה ולהקפיד על מעקב מוגבר במטרה למנוע סרטן, או לאתר אותו בשלב ראשוני. ניתן גם למנוע העברת הגן לדור הבא בסיוע רופאי פריון.

בדיקות סריקה לגילוי סרטן המעי הגס

בדיקות הסריקה (Screening) כוללות זימון יזום של כל אוכלוסיית היעד, והן מיועדות לאנשים ללא כל תלונות וללא סיפור משפחתי של סרטן המעי.

בדיקות הסריקה נחלקות לשלושה סוגים:

- **בדיקת דם סמוי בצואה** - מאחר וגידולים ופוליפים נוטים לדמם, בבדיקות אלו מגלים שרידי דם בצואה. הוראות הביצוע מצורפות לכל אחת משיטות הבדיקה. הרגישות

של בדיקות דם סמוי תלויות בביצוע קפדני ובסוג הבדיקה, ועומדות על כ-60-80 לבדיקה. אם נמצא דם בצואה, יש חשיבות רבה לביצוע בדיקת קולונוסקופיה בהקדם האפשרי, שכן יש סיכוי גבוה מאוד להימצאות פוליפ מתקדם או גידול סרטני. לעתים תיתכן תשובה שלילית על אף הימצאותו של גידול. לכן, גם אם התקבלה תשובה שלילית, חשוב להיות ערניים לסימנים המוקדמים, ולפנות לרופא אם הם מופיעים. במחקרים שפורסמו לאחרונה נמצא כי באמצעות ביצוע בדיקה לנוכחות דם סמוי בצואה בצורה שיטתית אחת לשנה, מגיל 50-74, ניתן להפחית את התמותה מסרטן באופן משמעותי.

- **בדיקת קולונוסקופיה** - בישראל קולונוסקופיה נמצאת בסל הבריאות לאנשים בעלי סיפור משפחתי של סרטן המעי או בעקבות תלונות (דוגמת שינוי בהרגלי היציאה, דימום רקטלי, כאבי בטן) או למי שהתגלה אצלו דם סמוי בצואה. הקולונוסקופ הוא מכשיר ארוך וגמיש המאפשר את בדיקת המעי הגס לכלל אורכו. הבדיקה אינה מחייבת אשפוז, אך מצריכה הכנה מוקדמת באמצעות שתיית חומר משלשל ו/או חוקן ניקוי. הבדיקה נעשית בטשטוש ונמשכת כ-20 דקות. יתרונה של הבדיקה הוא שיש אפשרות לכרות פוליפים שפירים בזמן הבדיקה, כדי למנוע מהם להפוך לסרטניים. בחלק ממדינות אירופה קולונוסקופיה כלולה במבחן סריקה לגילוי פוליפים או סרטן בשלב ראשוני. בארצות הברית אין תוכנית סריקה יזומה, וביצוע הבדיקה, וכן התשלום הנלווה, תלויים בסוג הביטוח שיש לאדם, אם יש לו כזה.
- **בדיקת CT קולוגרפי-וירטואלי** (קולונוסקופיה וירטואלית) - ההכנה דומה להכנה לבדיקת קולונוסקופיה. לאחר החדרת צינור קטן לפי הטבעת מנפחים את המעי

באוויר ומבצעים בדיקת CT. רגישות הבדיקה לגילוי של פוליפים או גידולים היא גבוהה, עם זאת, אם מגלים ממצא, לא ניתן להסירו במהלך הבדיקה ונדרשת הכנה נוספת לקראת ביצוע בדיקת קולונוסקופיה, המאפשרת גם לכרות ממצאים שהתגלו. בארצות הברית ובחלק ממדינות אירופה יש שימוש בשיטה זאת בהתאם לסוג הביטוח ולתשלום.

חשיבות הערנות לסימנים ולתסמינים של סרטן המעי הגס

חשוב ביותר לשים לב לסימנים ולשינויים בגוף אשר עשויים להעיד על הימצאות סרטן המעי הגס.

סרטן המעי הגס יכול שלא לגרום לכל תלונות בתחילה, אך הוא יכול גם לגרום לאחד מהתסמינים הבאים:

- שינוי בהרגלי היציאות, כמו שלשול, יציאות רכות וריריות, עצירות, שינוי בקוטר היציאה אשר נמשך יותר ממספר ימים.
- תחושה של חוסר התפנות.
- דימום רקטלי או דם מעורב בצואה, הדם יכול להיות אדום או בצבע אגוז ואף נוטה לשחור.
- כאבי בטן.
- חולשה/אנמיה על רקע חסר ברזל.
- ירידה במשקל.

הופעת אחד מהסימנים מחייבת פנייה לרופא המשפחה. במקרים אלו הרופא ישקול הפניה לבדיקת קולונוסקופיה. בדיקות דם סמוי אינן מיועדות לאנשים עם תלונות אלו, אלא לאנשים ללא תסמינים, כחלק מבדיקות הסריקה.

הנחיות לגילוי מוקדם

- אנשים בסיכון רגיל (ללא תלונות וללא סיפור משפחתי) - מגיל 50 יש לבצע בדיקת דם סמוי בצואה אחת לשנה, על פי הסוג הנהוג בקופת החולים של המבוטח.
- אנשים בעלי סיפור משפחתי של סרטן במעי הגס (קרוב מדרגה ראשונה או שני קרובים מדרגה שנייה) - ביצוע קולונוסקופיה מגיל 40, או 10 שנים לפני גיל אבחון המחלה אצל קרוב המשפחה. אם הבדיקה תקינה, יתבצעו בדיקות מעקב אחת ל-5 שנים.
- אנשים בעלי סיפור משפחתי מוגבר, כלומר ריבוי מקרי ממאירות במשפחה במעי הגס או ברחם, בגיל צעיר, או כשידוע על תסמונת לינג' או פוליפוזיס משפחתי או חשד למקרים אלו - יש לפנות בכל גיל אל אחת מהמרפאות לגילוי מוקדם בהקדם האפשרי לצורך בירור.
- אנשים בעלי גורמי סיכון אחרים, כגון מחלת מעי דלקתית, פוליפים במעי בעבר או פוליפים אצל קרובי משפחה - יש להתייעץ עם רופא לגבי הגיל שבו יש לבצע קולונוסקופיה ותדירות הבדיקות.

לרשימת המרפאות לגילוי מוקדם פנו בשיחת חינם
ל'טלמידע'® של האגודה למלחמה בסרטן
בטל. 1-800-599-995 או לאתר האינטרנט:
www.cancer.org.il

מערך התמיכה והסיוע של האגודה למלחמה בסרטן - לחולים, למחלימים ולבני משפחותיהם

- מוקד המידע הטלפוני 'טלמידע'[®]: 1-800-599-995
- מרכז המידע: 03-5721608 או info@cancer.org.il
- פורומים באינטרנט לחולים, למחלימים ולבני משפחותיהם - בניהול מיטב המומחים - באתר האגודה למלחמה בסרטן: www.cancer.org.il

ימי עיון לחולי סרטן ובני משפחותיהם

מחלקת השיקום והרווחה של האגודה מארגנת ימי עיון רבים במגוון נושאים הקשורים למחלות הסרטן והשפעותיהן, כגון: דרכי הטיפול, תופעות לוואי והיבטים שונים ביחס להתמודדות החולה ובני המשפחה עם המחלה. מידע על ימי העיון ניתן לקרוא באתר האגודה באינטרנט ובעיתונות הכתובה, וההרצאות הנערכות בהם מוקלטות ומועלות לאתר האגודה. **ניתן לפנות למחלקת השיקום והרווחה של האגודה למלחמה בסרטן בטל. 03-5721678.**

קבוצות תמיכה

באגודה למלחמה בסרטן מתקיימות קבוצות תמיכה לחולי סרטן ולבני משפחותיהם, המתגבשות בהתאם לביקוש ולצורך. הקבוצות מונחות בידי אנשי מקצוע (עובדים סוציאליים, פסיכולוגים ואחיות) שהוכשרו לכך. למידע והצטרפות ניתן לפנות למחלקת השיקום, טל. 03-5721678. הקבוצות פועלות בסניפי האגודה ברחבי הארץ ובמרכזי התמיכה של האגודה.

מרכזי הפעילות והתמיכה 'חזקים ביחד' של האגודה למלחמה בסרטן

מרכזי התמיכה 'חזקים ביחד' משמשים בית בקהילה לחולים, למחלימים ולבני משפחותיהם. המרכזים פועלים כיום

בגבעתיים, בירושלים, בחיפה, בעפולה, בבאר שבע ובסניפי האגודה ברחבי הארץ. המרכזים מספקים מגוון פעילויות תמיכה, מידע, העשרה ופנאי, המסייעות בהתמודדות האישית והנפשית עם המחלה. המרכזים מיועדים גם לחולים שסיימו את הטיפול הפעיל, אך עדיין זקוקים לתמיכה ולשיקום. **כל המפגשים לחולים ולבני משפחותיהם ניתנים ללא תשלום. אפשר לפנות למחלקת שיקום ורווחה: 03-5721670.**

**מידע מעודכן על פעילויות מרכזי התמיכה ניתן למצוא
באתר האינטרנט של האגודה:
www.cancer.org.il**

'יד להחלמה'

ארגון 'יד להחלמה' של האגודה למלחמה בסרטן מורכב מנשים מתנדבות שהתמודדו עם סרטן השד ועברו הכשרה מיוחדת המאפשרת להן לעמוד לצד נשים המתמודדות עם המחלה. המתנדבות מותאמות לחולות בגיל ובשפה, מסייעות להן בהתלבטויות השונות, במתן מידע ותמיכה רגשית ומעשית, מתוך ניסיון האישי.

נשים המעוניינות בתמיכה וסיוע, ונשים המעוניינות להתנדב ולהצטרף למעגל התמיכה של 'יד להחלמה' מוזמנות לפנות בטל. 1-800-36-07-07 או בלחיצה על הכפתור הוורוד באתר האגודה למלחמה בסרטן באינטרנט: www.cancer.org.il או לפנות לרויטל (טולי) מוהליבר בדוא"ל: revitalm@cancer.org.il

'להיראות טוב - להרגיש טוב יותר'

האגודה למלחמה בסרטן מייצגת ומפעילה בישראל את פרויקט "להיראות טוב - להרגיש טוב יותר". במסגרת הפרויקט קוסמטיקאיות, מאפרות, פאניות וספרים מטפלים בהתנדבות בחולי סרטן במכונים האונקולוגיים, בסניפי האגודה למלחמה בסרטן, בקהילה ובהוספיס־בית.

בבית מטי, מטה האגודה למלחמה בסרטן בגבעתיים, ישנו חדר טיפוח להתאמה ולהשאלת פאות ללא תשלום. הפרויקט מופעל בהתנדבות בידי ד"ר פרנסיס רונינסון, מתנדבת 'יד להחלמה'. למידע נוסף ניתן לפנות לרכזת הפרויקט, סילויה אלשוילי בטל. 03-5721618, דוא"ל: silvia_a@cancer.org.il.

'צעדים לאיכות חיים'[®]

פרויקט הנועד לחשוף את חולי הסרטן ליתרונות הבריאותיים הגלומים בפעילות הגופנית, לעודדם לשלב פעילות מתוכננת ומובנית בשגרת חייהם ולתת ייעוץ וליווי מקצועי לחולים שיבחרו לאמץ ולהשתלב בפרויקט. הפרויקט נערך במרכזים רפואיים ברחבי הארץ, בהנחיה קבוצתית של אנשי מקצוע מתחומי החינוך הגופני והפיזיותרפיה.

למידע נוסף ולהצטרפות ניתן לפנות לרכזת הפרויקט, סילויה אלשוילי בטל. 03-5721618, דוא"ל: silvia_a@cancer.org.il.

'מחלימים לחיים בריאים'[®]

סדנה מיוחדת שנבנתה במטרה ללוות מחלימים מסרטן בהתמודדות לאחר המחלה, לשפר את איכות חייהם, להדריכם לחיים בריאים ולעודדם לחזור לחיים אישיים וקהילתיים פעילים. הסדנה מתקיימת במרכזי התמיכה של האגודה למלחמה בסרטן, בסניפי האגודה ובמרכזים הרפואיים. המפגשים נערכים בהנחיית אנשי מקצוע מתחום הפסיכואונקולוגיה, עובדים סוציאליים, אחיות, פיזיותרפיסטים, תזונאים ועוד.

למידע והצטרפות ניתן לפנות אל מיכל קהלני בטל. 03-5721678, דוא"ל: michalk@cancer.org.il.

ייעוץ מס ארצי

בסניפי האגודה למלחמה בסרטן ניתנים שירותי ייעוץ מס, בשיתוף עם לשכת יועצי המס בישראל. הייעוץ ניתן למי שכבר נקבעו לו אחוזי נכות בוועדה רפואית בביטוח לאומי ורק בענייני מס הנובעים מהמחלה.

הייעוץ ניתן בהתנדבות וללא תשלום, בפגישה אישית או טלפונית.

סניף חיפה, בית רוזנפלד, רח' רוזנפלד 25, בת גלים.
טל. 04-8511715/7.

סניף נתניה, רח' רמז 13, טל. 09-8344268.

סניף תל אביב, רח' רביבים 7, גבעתיים. טל. 03-5721642
או מחלקת שיקום ורווחה, טל. 03-5721678.

המעון ע"ש סר צ'ארלס קלור

ב-1976 הקימה האגודה למלחמה בסרטן את המעון ע"ש צ'ארלס קלור בגבעתיים, לטיפול תומך בחולי סרטן המתגוררים במקומות מרוחקים ומטופלים במרכז. חולים המטופלים במרכזים הרפואיים איכילוב, שיבא, רבין ואסותא מוסעים בליווי מתנדבים למכונים האונקולוגיים שבהם הם מטופלים וחוזרים למעון שבו הם זוכים להדרכה, לפעילויות שיקום ותמיכה ועוד. המעון מיועד לחברי כל קופות החולים ומופעל בידי האגודה למלחמה בסרטן. הפנייה למעון נעשית על ידי הצוות הרפואי-סיעודי במכונים האונקולוגיים.

למידע נוסף ניתן לפנות לצוות המעון

בטל. 03-5721623/4/7, פקס. 03-7313812 או בדוא"ל:

maon-clore@cancer.org.il

**כל פעילויות האגודה בפריסה ארצית, קבוצות
התמיכה ומרכזי התמיכה - ללא תשלום!**

**לקבלת מידע נוסף
וחומרי הסברה על מחלות הסרטן
ודרכי מניעתן ללא תשלום
פנו לאגודה למלחמה בסרטן:**

טלמידע[®] בשפה העברית: 1-800-599-995

telemeyda@cancer.org.il

טלמידע[®] בשפה הרוסית: 1-800-34-33-44

טלמידע[®] בשפה הערבית: 1-800-36-36-55

לשירותי מידע מתקדמים:

מרכז מידע: 03-5721608

או info@cancer.org.il

לתמיכה נפשית ראשונית:

טלתמיכה[®]: 1-800-200-444

בקרו אותנו באתר האינטרנט:

www.cancer.org.il

האגודה למלחמה בסרטן - לחיים בריאים

לתרומות*: 1-800-35-46-46

מחלקת הסברה והדרכה, האגודה למלחמה בסרטן

טל. 03-5719577 פקס. 03-7322780

info@cancer.org.il

© האגודה למלחמה בסרטן בישראל (ע"ר), יולי 2016

פעילות האגודה מתאפשרת הודות לתרומות הציבור,
ללא מימון מתקציב משרד ממשלתי כלשהו

* תרומות לאגודה למלחמה בסרטן מוכרות לצורכי זיכוי
במס, על פי סעיף 46 לפקודת מס הכנסה